

KÖNYVTÁROS

027(063)

1973 FEB 9

244

Új utakon a Magyar Könyvtárosok Egyesülete

A jelenváltak közül senki sem állíthatja, hogy egyesületünknek a múlt év decemberében megtartott küldöttgyűlése a teljes egyetértés jegyében, ünnepélyes hangulatban zajlott le, sőt még azt sem mondhatja, hogy zökkenőmentes lett volna a lefolyása. Pedig a közgyűlés összehívására olyan időpontban került sor, amikor a magyar könyvtáros társadalom önbizalmában megerősödve tekinthetett vissza egy nagy horderejű eseményre, a könyvtárosok Budapesten megrendezett világkonferenciájára. A magyar könyvtárügy felelős vezetői és a könyvtárosok számai hatalmas anyagi és szellemi erőket mozgósítottak a konferencia eredményessége érdekében. S az IFLA vezérkarának elismerésén felül a külföldi résztvevők azóta is érkező leveleinek tömege visszhangozza a sikert. A magyar könyvtári életben ehhez mérhető, nagyszabású vállalkozásra még nem volt példa, és a következő egy-két évtizedben aligha lesz hasonló alkalom.

A decemberi közgyűlés résztvevői elégedetten hallgatták az IFLA-konferenciáról szóló beszámolót, de nem időztek hosszabban a kemény erőpróba megtárgyalásánál, hanem máris egyesületünk belső problémái felé fordultak. Ugyanis éppen abban az esztendőben, amikor a hozzánk érkező mintegy nyolcszáz külföldi könyvtáros fogadására kellett erőnket összevonnunk, és kifelé egységes arcvonalat mutatnunk, egyesületi életünk válságok közt bukdácsol, sorainkban hangot kapott az egyesületi program beszűkülése miatt támadt elégedetlenség. Az 1972 decemberében esedékes közgyűlésre hárult az a feladat, hogy az idestova két esztendeje megindult erjedési folyamatot lezárja, és az időközben kiérlelt reformjavaslatok ügyében állást foglaljon.

A sűrűsödő problémák egyik forrása az az ellentmondás volt, amely a taglétszám viszonylag gyors növekedéséből és a központi apparátus ezzel párhuzamos fejlesztésének elmaradásából származott. Amikor a Szabó Ervin Kör átszervezése révén létrehozott egyesületünk megkapta a működési engedélyt, tagjainak száma nem volt több hatszáznál, 1972 végére pedig elérte az ezeröttszázat. A központi apparátus viszont változatlanul két főből, a titkárból és a gazdasági ügyintézőből állt, akik felelősségteljes hivatali munkájuk mellett társadalmi munkában látták el egyesületi feladataikat. Sokan vallották és vallják ma is azt a nézetet, hogy a kibontakozást leghatékonyabban függetlenített titkár alkalmazása segítheti elő. S közben megfigyelnek arról, hogy a titkári teendők a fejlődés során igen sokrétűvé váltak; a szekciók irányítása a könyvtári szakirodalom és a fejlődési tendenciák beható ismeretét feltételezi, a területi szervezetek kiépítése mozgékonyt és jó szervezőképességet kíván, az IFLA-konferencia óta megélték a külföldi kapcsolataink ápolása pedig több világnyelv úgyszólván anyanyelvi szintű ismeretét követeli meg, s emellett megfelelő tárgyalóképességet is igényel. S még nem is beszéltünk a függetlenített titkár alkalmazásának anyagi kihatásáról (jelentékeny összegű fizetés, hivatali helyiség, esetleg magas bérleti díj, berendezés, adminisztrátor, telefon stb.). Működésünkre amúgy is évek óta békítőlag hat, és az egyesület fejlődésének egyik kerékkötője a pénzügyi alapok elégtelensége. Elképzelhetetlen, hogy akadna az országban hasonló taglétszámú szakmai szervezet, amely a miénknél szerényebb költségvetéssel dolgozik. Az eddig rendkívül alacsonyan megállapított tagdíj még a különben igen népszerű havi tájékoztató előállítási és postaköltségeit is csak akkor fedezné, ha tagdíj-fizetési kötelezettségének mindenki késedelem nélkül eleget tenne.

Az újjászervezést tehát széles fronton kellett megindítani, a pénzügyek rendezésétől a szervezeti változásokon keresztül a program újrafogalmazásáig.

A tagdíjak felemelését nem az egyesület vezetői kezdeményezték, akik ebben a vonatkozásban eléggé tartózkodóan viselkedtek, hanem még a szombathelyi vándorgyűlés résztvevői. A decemberi közgyűlés most megtalálva a legméltányosabb megoldást, a tagok jövedelmének arányában emelkedő progresszív tagdíjfizetés mellett foglalt állást. A Művelődésügyi Minisztérium az egyesületnek eddig is megadott támogatás összegét — elnökségünk kérésére — úgyszólván napok alatt a kétszeresére emelte. Végül sokat remélünk a harmadik pénzügyi forrás megnyitásától: a területi tagság bevezetésétől is. Az új alapszabály lehetővé teszi, hogy tagjaink közé

belépjének tudományos nagykönyvtárak, a kö...
városi könyvtárak, ezenkívül tanácsí szervek és tudományos inté...
ipari vállalatok is, természetesen az egyéni tagdíjak többszörösét
forintot) fizetve. Küldöttközgyűléseinken majd egy-egy taggal képvisel...
kat, és részben tájékoztatásuk, részben véleményük meghallgatása céljából az egye-
sület új szerveként létrehozzuk a testületi tagok tanácsát.

Lassan forrtak ki a szervezeti változások tervei. Csak a múlt év őszen kereke-
dett felül az a vélemény, amely mindenekelőtt a központi apparátus megerősítését
kívánta. A közgyűlés most *főtítkárr* és *títkárok* választását határozta el. (Munka-
körük megosztását már fentebb vázoltuk.)

Mélyebbre ható változásokat ígérnek azok az új szervezési elvek, amelyek értel-
mében a különböző könyvtár típusok képviselőit *szakcsoportokba*, úgynevezett szek-
ciókba tömörítjük, az egyes könyvtári és dokumentációs munkanemek legjobb szak-
értőiből pedig *bizottságokat* alakítunk. Tulajdonképpen nemzetközi szövetségünk, az
IFLA szervezete is ezeken az elveken épül fel. Nálunk úgy került előtérbe a gon-
dolat, hogy 1970 tavaszán — az elnökség hozzájárulásával — megalakult a zenei
könyvtárosok szekciója, és még ugyanannak az évnek a vége táján létrejött a műszaki
könyvtárosoké is, bevonva keretei közé a mezőgazdasági és a természettudományi
könyvtárosokat is. Az IFLA-nak ilyen szekciója nincs, és 1970 nyarán a Moszkvában
tartott konferencián éppen magyar részről hangzott el erre vonatkozó javaslat. De
az IFLA vezetői nem találták kívánatosnak szakkönyvtári szekciójuk további bon-
títását, és elodázták a döntést. Nálunk viszont néhány hónap múlva munkához láttak
műszaki könyvtárosaink. Mindkét szekciónk kis létszámú, de ötletgazdag vezetőség-
gel az élen nagy érdeklődést keltő, hasznos tevékenységet fejtett ki, elsősorban tag-
jaik továbbképzését és szakmai fejlődését szolgálva. Új szint, mozgást, lendületet
vittek az egyesület életébe, és átütő sikerük hatását látjuk abban, hogy a múlt évben
felerősödött az átszervezést sürgetők hangja. Az új alapszabályok kidolgozására ki-
küldött bizottság körültekintő, alapos munkával, és a szekciók működésével kap-
csolatos tapasztalatokat figyelembe véve, formába öntötte az új szervezési alap-
elveket, a decemberi közgyűlés pedig megadta a zöld jelzést ezeknek a gyakorlatba
való átültetésére. Az új szervezet természetesen bizonyos mértékig determinálja az
új program kidolgozását is.

Bizakodással tölt el az eljövendő esztendők egyesületi életét illetően az a tény
is, hogy *sok az új arc* az újonnan választott vezetőségben, valósággal *nemzedékváltás*
történt. Az idősebb generációból alig maradtunk meg néhányan a vezetőségben, de
hogy csupán nemzedékváltásról és nem nemzedéki ellentétéről van szó, annak talán
egyik bizonyítéka az is, hogy mint az elnökség legidősebb tagja, magam harangozom
be az új elgondolásokat.

Végül szót kell ejtenünk arról az immár több, mint egy évtizede minduntalan
felvetődő kívánságról, amely most sem hiányzott a felszólalások közül: a tagdíj elle-
nében illetményfolyóiratot kér a tagság, mégpedig a *Könyvtárost*. Ez az igény hízogó
lapunkra nézve, de akik újból és újból hangot adnak ennek az óhajnak, nem szá-
molnak vele, hogy honnan vehetnők elő azt a 108 000 forintot, amelyre szükség volna
ahhoz, hogy ezeröttszáz tagunk számára előfizethessük a Könyvtárost. Ehelyett az
elnökség — a pénzügyi megerősödés reményében — tervbe vette az egyesületi év-
könyv kiadását, és ebben a rendezvényeinken elhangzott, kiemelkedően értékes elő-
adásokon kívül két beszámolót is talál majd a tagság, az egyesületünk munkájáról
és az IFLA tevékenységéről szólót. S közzéadjuk a teljes tagnévsort is, mindenkiről
két adatot, nevét és munkahelyét közölve.

A bontakozó tervekől bátoritást merítve azt reméljük, hogy új utakon elindult
egyesületünk végre azzá lesz, amivé régóta lennie kellene: a könyvtárosok közéleti
fóruma és továbbképzésük szabadegyeteme.

Kéki Béla